

MIKKELI

Elinvoimaisuuden
strategiset kärjet, **työversio**

VISIO: TEEMME YHDESSÄ

SAIMAAN KAUNIIN MIKKELIN

Historialtaan ja kulttuuriltaan rikas Saimaan päämajakaupunki tarjoaa hyvän ja turvallisen elämän edellytykset.

Kestävästi kehittyvä Mikkeli elää luonnostaan - elinvoiman lähteitä ovat metsä, ruoka, vesi, matkailu ja vapaa-aika.

Mikkeli on kansainvälinen, vetovoimainen ja yritteliäs osaavien ihmisten yhteisö.

Maailman mukavimmassa Mikkelissä meillä on kyky uudistua, halu innostua ja lupa tehdä toisin.

STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT JA PAINOPISTEET

Hyvän elämän Mikkeli

- Yhteisöllisyys
- Aktiivinen ja hyvinvointia tukeva arki
- Sujuva ja turvallinen elämä vauvasta ikäihmisiin

Korkean osaamisen ja yrittäjyyden Mikkeli

- Osaaminen ja TKI-toiminta
- Asiakaslähtöiset yrityspalvelut
- Matkailu, vapaa-ajanasuminen, kulttuuri ja liikunta sekä niihin liittyvä tapahtumatuotanto

Kestävän kasvun Mikkeli

- Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- Elinvoimaisuus
- Kaupungistuminen

Kaupungin strategiset ohjelmat

Hyvän
elämän
ohjelma

Kestävän
kasvun
ohjelma

Elinvoima-
ohjelma

Päämäärä
häämöttää jo!

Mikkelin strategisia päämääriä ja –ohjelmia toteuttavat kärkihankkeet/kehittämiskokonaisuudet?

- EcoSairila ja vesiliiketoimintaosaaminen
- (Luonto)matkailu koko eteläisellä Saimaalla (Geopark)
- Memory Campus
- Keskustan kehittäminen (Satamanlahti...)
- Asuminen ml. vapaa-ajan asutus monipaikkaisuus (rantarakentaminen)
- Saavutettavuus, tietoliikenneyhteydet, jl, kävely ja pyöräily?
- Vapaa-aika (Kalevankangas...)?

Timo Halosen ja Jouni Riihelän kommentteja

1. Maakunnan ja Mikkelin nykyinen strateginen pohja ja kärjet ok ja linjassa keskenään > tältä pohjalta voidaan ponnistaa eteenpäin mutta

2. Kaksi kriisiä samaan aikaan muutoinkin isossa ja nopeassa murroksessa: kuntatalous ja korona > tarvitaan konkreettista tulevaisuuden tekemistä, ”jälleenrakennusvaihetta”, kehittämiskokonaisuuksia ja kärkihankkeita

- Mikkelin kaupungin oma talous- ja tulevaisuusohjelma (TATUS) tekeillä, tarve/tavoite mm. 2500 uutta tp

3. Mikkelin nostoja

- EcoSairilasta > kansalliseen vesiliiketoiminnan ohjelmaan ja verkostoitumiseen > Mikkelin, Elyn ja liiton yhteinen pyöreä pöytä aiheesta (Elyltä vahva tuki asialle)
- Luontomatkailu (ylimaakunnallinen), Mikkelin näkökulmasta ei Etelä-Savo vaan eteläinen Saimaa
- Valtakunnallinen infra paketti tukemaan maakunnan ja kunnan jälleenrakentamista
 - tietoliikenne!
 - perinteinen liikenneverkko kunnossa, ei isoja pullonkauloja
 - joukkoliikenteen tulevaisuus koronan jälkeen, millaiseksi ja mihin muotoon saavutettavuus palautuu?
- Asuminen, rakentaminen, investoinnit maakunnan pääkaupungissa
 - aito huoli alhaisesta kysynnästä
 - oma alueellinen markkina eli kysyntä muuttaa ympäriltä Mikkelin keskustaan käytetty
 - rantatontit ja rantarakentaminen avuksi (vapaa-ajan asutus, monipaikkaisuus)? > oma pyöreä pöytä, tilannekuva ja linjaukset aiheesta (liitto, Ely, kunnat) > kytkös maakuntastrategiaan/toimintaympäristöön ja maakuntakaavoitukseen?

KUNTAPROFIILI

- **Nostaa näkyviin kunnan omat ominais- ja erityispiirteet**, joita voidaan hyödyntää kunnan elinvoiman tukemisessa = *hyödynnetään olemassa olevia vahvuuksia*
- **Kirkastaa kunnan omaa identiteettiä**, jota vahvistetaan ja edistetään strategioin ja käytännön toimenpitein (mm. kaavoitus)
- Maakuntakaavan kehittämissuositus: *Keskusverkon kehittämisessä on kiinnitettävä erityistä huomiota keskuksen rooliin ja profiloitumiseen sekä kilpailukyvyn ja vetovoimaisuuden kehittämispotentiaaliin osana palvelu- ja yhdyskuntarakennetta*

MIKKELIN KUNTAPROFIILI?

Maakuntakeskus

Maakuntakeskuksella tarkoitetaan maakunnan keskuskaupunkia. Maakuntakesukset ovat ympäröivän alueen palvelukeskuksia ja työssäkäyntikohteita. Suomen maakuntakeskuksissa on usein muun muassa keskussairaala sekä maakunnan liiton hallintoa.

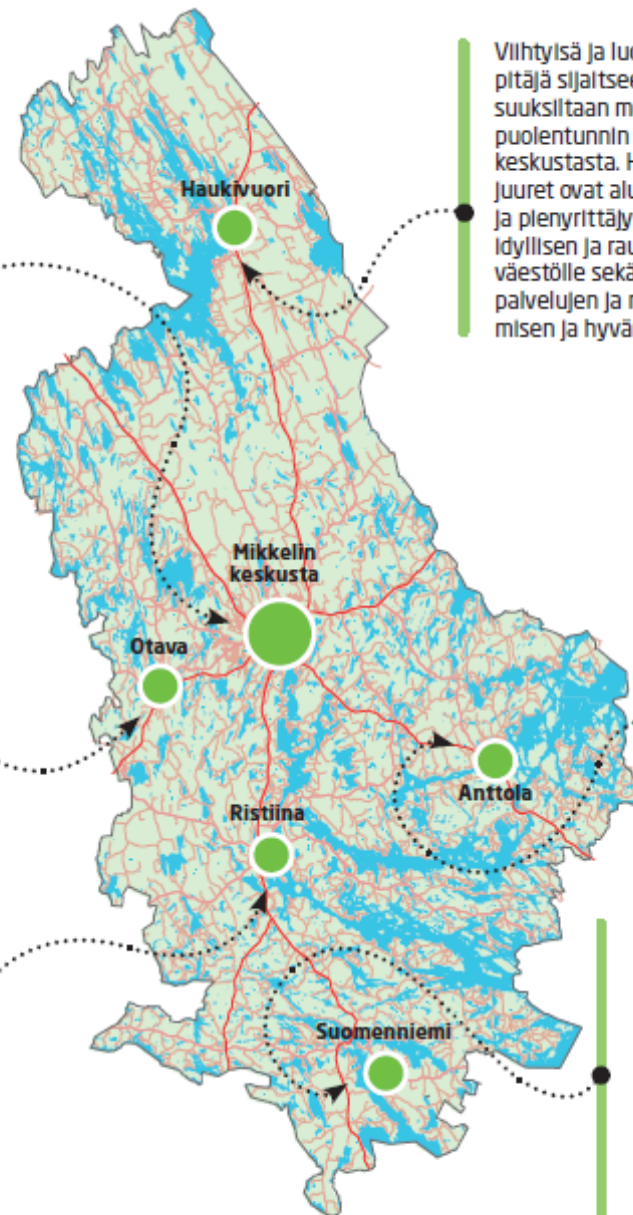
Alakeskus

Alakeskus on yksi käsitteistä, joilla kuvataan aluerakennetta ja erityisesti monikeskuksisia kaupunkiseutuja. Tässä yhteydessä alakeskuksella tarkoitetaan Mikkelin kaupunkiseudun osaa, joka on rakenteeltaan tiivis ja palvelultaan sekä toiminnoltaan monipuolinen. Keskuksessa on selkeitä julkisia tiloja, kuten satama, tori tai pääkatu, jonka ympäristöön palvelut keskittyvät. Keskus asuinalueineen muodostaa taajaman.

Mikkelin **keskustassa** voit asua toiminnan keskellä kaupunkimaisesti tai kävelymatkan päässä rauhallisesti omakotialueella. Tulevina vuosina keskusta laajenee Savilahden ympärille, muodostaen uuden alkakerroksen liki 180 vuotiaaseen kaupunkiin.

Savonrata ja ympäröivät metsävarat olivat perustana **Otavassa** yhä sijaitsevalle sahatoiminnalle. Otavan opistolla ja koulutilalla on molemmilla kunnillakas historia kansansivistyksen lisäämisessä. Puulaveden kala-apajat ja kaunilut venelymälsemat sijaitsevat taajamassa asuvan välittömässä lählsyydessä.

Ristiinassa asut monipuolisen kulttuuriympäristön ja luonnon keskellä, mutta vain vartin ajomatkan päässä Mikkelin keskustasta. Ristiina on maamme suosituimpia vapaa-ajan asutuksen kohteita. Kaunis luonto ja Salmaan upeat mälsemat ovat osa ristiinalaisten asuinympäristöä

Viihtyisä ja luonnon lähelinen **Haukivuoren** pittäjä sijaitsee kauniin ja virkistysmahdollisuuksiltaan monipuolisen Kyyveden rannalla, puolentunnin ajomatkan päässä Mikkelin keskustasta. Haukivuoren elinkelon elämän juuret ovat alueen hyväkasvuissa pelloissa ja plenyrittäilydessä. Haukivuori tarjoaa idyllisen ja rauhallisen asuinalueen paikallisväestölle sekä vapaa-ajan asukkailla hyvien palvelujen ja matkailukeskustasosen asu-misen ja hyvän saavutettavuuden kautta.

Kodikas **Anttola** on ellinvoimainen Salmaan rantataajama. Anttola kytkeytyy kilnteästi suomalaisen vesiliikenteen historiaan, sillä täällä rakennettiin Vanhan Salmaan kanavan aikana yli 180 hinattavaa rahtialusta, lotjaa. Anttolan Lotja-saarella sijaitsee nykyaikainen venelden kotisatama. Anttola on luontolikkujan paratiisil.

Suomenniemen asuinympäristöä rikastuttaa Suomen puhdasvetisimpiin vesistöihin lukeutuva Kuollimo sekä Salmaan rantamälsemat. Runsaat metsävarat työllistävät suomennilemälisiä maa- ja metsätalouden sekä mekaanisen puunjalostuksen ammatissa. Eteläinen sijainti ja valtatie 13 mahdollistavat nopeat yhteydet Mikkeliin, Kouvolan ja Lappeenrannan suuntiin.

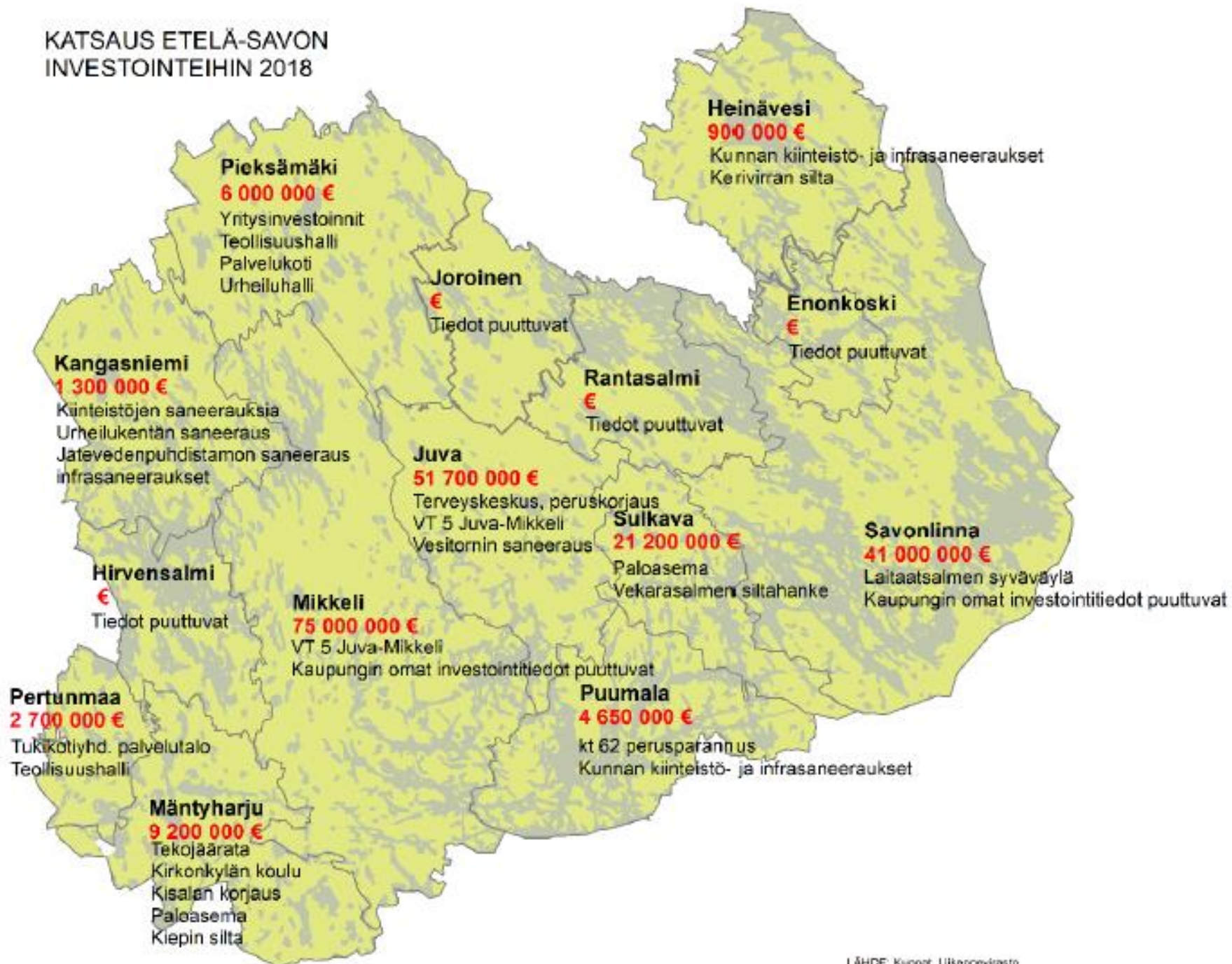
ETELÄ-SAVON ELINKEINORAKENTEEN PROFIILI

Yritysrakenne maakunnassa on **pk-yritysvaltainen** ja yrittäjien osuus työllisistä maan toiseksi korkein. **Maa- ja metsätalouden** osuus elinkeinorakenteesta on suurempi kuin koko maassa keskimäärin. **Maatalouden investoinnit** ovat lisääntyneet. **Bruttokantorahatulot** ovat maan korkeimmat, mutta suhdannetilanteen myötä hakkuut ovat vähenemässä.

Teollisuuden toimialoista Etelä-Savossa vahvimpia ovat metsäklusteriin kytkeytyvät **puutuoteteollisuus ja teknologiateollisuus**. **Palvelualat** on maakunnan **suurin työllistäjä**, joilla yli kaksi kolmannesta työllisistä toimii. **Matkailu** on kasvava vientiala ja sen osuus BKT:sta on Etelä-Savossa muuta maata korkeampi.

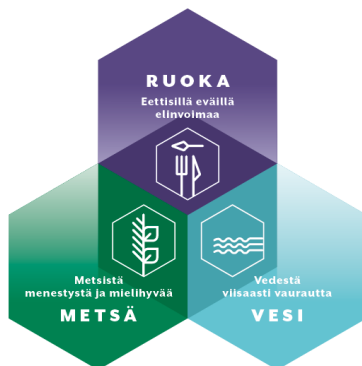
INVESTOINTIKARTAN PÄIVITTÄMINEN

KATSAUS ETELÄ-SAVON
INVESTOINTEIHIN 2018

Voisimmeko tehdä jotain paremmin, yhdessä?

ETELÄ-SAVO – SAIMAAN MAAKUNTA
LUO KASVUNSA KOLMELLE KÄRJELLE
STRATEGIAN KÄRKIVALINNAT

KÄRKIVALINTOJA TUKEVA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Yhteiset tavoitteet?

Yhteiset kehittämisen kokonaisuudet ?

Yhteiset kärkihankkeet?

Yhdessä sovittu toimintatapa?

MIKKELI

Visio: Teemme yhdessä Saimaan kauniin Mikkelin

- Historialtaan ja kulttuuriltaan rikas Saimaan päämajakaupunki tarjoaa hyvän ja turvallisen elämän edellytykset.
- Kestävästi kehittyvä Mikkelin elää luonnostaan. Elinvoiman lähteitä ovat metsä, ruoka, vesi, matkailu ja vapaa-aika.
- Mikkelin on kansainvälinen, vetovoimainen ja yritteliäs osaavien ihmisten yhteisö.
- Maailman mukavimmassa Mikkelissä meillä on kyky uudistua, halu innostua ja lupa tehdä toisin.

MIKKELI

Strategiset päämäärät

- Hyvän elämän Mikkelin
- Kestävän kasvun Mikkelin
- Korkean osaamisen ja yrittäjyyden Mikkelin

Vesi-metsä-ruoka kehittämiskokonaisuuksia

Vesiteeman osaamis- ja kehittämiskokonaisuuksia (LUT, XAMK, EcoSairila, Kulttuuripääkaupunki hanke, (luonto)matkailu, Geopark...)

Metsäteeman osaamis- ja kehittämiskokonaisuuksia (XAMK, Kuitulaboratorio...)

Ruokateeman osaamis- ja kehittämiskokonaisuuksia (Luomuinstituutti, D.O. Saimaa...)

Läpileikkaavana teemana digitalisaatio (Mikkelin Memory Campus...)

Kärkiä tukeva toimintaympäristö/saavutettavuus (Kumppanuudella kehittyvä Viitoskäytävä...)

Kärkiä tukeva toimintaympäristö/hyvinvointi ja hyvä ympäristö (keskusten elinvoimaisuus, asuminen ml. vapaa-ajan asutus/monipaikkaisuus...)

...

Maakuntastrategien kärkien toteutuminen rakennerahastohankkeiden näkökulmasta

Metsä

- Etelä-Savon metsien puuston **kokonaistilavuus** (184 milj. m³) on **kasvanut** 4 milj. kuutiometriä verrattuna edelliseen valtakunnan metsien inventointiin
- Vuosina 2017 ja 2018 puuston **poistuma on ollut kasvua suurempi**. Taustalla ovat hyvä puun kysyntä ja metsäteollisuuden investointien vaikutukset.
- Pidemmällä aikavälillä tarkastellen poistuma on ollut 1970-luvulta vuoteen 2017 kasvua huomattavasti pienempi.
- **Bruttokantorahatuloissa uusi ennätys v. 2018, lähes 330 milj. euroa** (pääosin yksityismetsänomistajien tekemää puukauppaa). **Kasvua** edellisvuoteen oli **22 %**. Lisäksi puunkorjuun, kuljetuksen ja metsänhoito / perusparannustöiden liikevaihto n. 150 milj. € (v. 2017).
- Metsäsektori **työllisti** Etelä-Savossa vuonna 2016 kaikkiaan **4 758 henkilöä**. Etelä-Savon työllisten määrä puuteollisuudessa ja metsätaloudessa on vuosikymmenen aikana pienentynyt, mutta tuotosmäärät selvästi kasvaneet.
- Metsien hyvinvointikäyttö on lisääntynyt kansallispuistojen käyntimääriä tarkastelemalla.

Merkittäviä rahoitusteemoja: Kuitulaboratorio, EcoSairila, bionalouden investoinnit, uusiutuva energia, uusien puutuotteiden ja käyttömuotojen kehitys

Ruoka

- Ruokasektorilla on **miltei 2 800 toimipaikkaa ja työllistävä vaikutus on arviolta lähes 5 000 htv**. Kaikkiaan joka viides (21 %) toimipaikka sijoittuu Etelä-Savossa ruokasektorille ja noin joka kuudes työskentelee ruokasektorilla (huom, yritysten henkilöstöstä).
- **Ruokasektorin liikevaihto on kasvanut**. Sektorin yhteenlaskettu **liikevaihto oli vuonna 2017 noin 930 miljoonaa euroa**, kun se edellisenä vuonna oli n. 902 miljoonaa euroa.
- Maakunnan ruokasektori on **erikoistunut**. Etelä-Savossa on valtakunnallisesti merkittäviä pars- ja kiinankaalin, rapean keräsalatin, luomuporkkanan ja -sipulin tuotannon keskittymiä sekä jalostustoimintaa.
- Luomutilojen määrä on kasvanut ja samoin luomutuotantoala. Etelä-Savon luomutuotantoalan osuus koko käytössä olevasta maatalousmaasta on vuonna 2019 n. 17,4 % ja vn:n tavoite vuodelle 2020 tultaneen saavuttamaan.
- Merkittäviä rahoitusteemoja: luomuinstituutti, tryffelikeskuksen kehittämistoiminnot, Grune Woche, D.O. Saimaa, ruokaturvallisuus

Vesi

- Järvien **pintavesien tila on parantunut**. 97 % erinomaisessa tai hyvässä tilassa.
- Etelä-Savossa edelleen **toiseksi eniten vapaa-ajan asuntoja** heti Varsinais-Suomen jälkeen. Maakunta on toisena myös lomakiinteistöjen kauppamäärällä mitattuna. Kauppamäärät ovat kasvussa.
- **Rakennuslupamäärissä kuitenkin merkittävä pudotus**. Mikkeliä lukuun ottamatta muissa kunnissa uusien vapaa-ajan asuntojen lupamäärät ovat vakiasuntoja suuremmat. Myös hinnat tulleet alaspäin.
- **Matkailun yöpymismäärät ovat olleet laskussa**. Maatilojen matkailutulot puolestaan kasvussa.
- Merkittäviä rahoitusteemoja: puhtaan veden teknologiat ja kiertotalous, Geopark, Savonlinnan kulttuuripääkaupunki –hanke, kaivosvesien puhdistuksen menetelmät. Lisäksi maakuntaliiton kestävän kehityksen lupaus sekä sitoutuminen Järvi-Suomen peruskirjaan.

Voisimmeko tehdä jotain paremmin, yhdessä?

Alustavia kunta-keke kierroksella esille nousseita mahdollisia yhteisiä kehittämiskokonaisuuksia:

- Saavutettavuus (ml tietoliikenne), matkailu, (keskus)taajamien elinvoima ja kehittäminen (ml satamat, tyhjät tilat...), monipaikkaisuus/loma-asuminen sekä elinkeinojen ja yritystoiminnan edistäminen, lapsiperheisiin panostaminen (turvallisuus, palvelut, viihtyisyys..)...
- Selvitys tonttien ja tilojen kysynnästä ja tarjonnasta
 - useimmissa kunnissa hyvä käsitys/tieto rakentamattomista tonteista taajamissa
 - hyvin harvassa kunnassa tarkempaa tietoa/kokonaiskuvaa rantatonteista
 - harvassa kunnassa selvitetty infran korjausvelka
 - useissa kunnissa oman rak.kannan kunto selvitetty
 - kuntien maankäytössä on pienet resurssit

MIKKELIN JA MAAKUNNAN KEHITTÄMISEN YHTEISET PAINOPISTEET JA KÄRJET?

Alueen vetovoiman ja kilpailukyvyn parantaminen

- 2500 uutta työpaikaa
 - Vesiliiketoimintaosaaminen
 - Asuminen ja (luonto)matkailu (ml vapaa-ajan asuminen/mökkimatkailu, monipaikkaisuus)
 - Saavutettavuus/Kumppanuudella kehittyvä Viitoskäytävä, tietoliikenne
 - Keskustan kehittäminen
 - Digitaalisuus (Memory Campus)
- ... täsmentyy Mikkelin talous- ja televaisuusohjelman valmistuttua

Kärkihankkeet

- EcoSairila ja vesiliiketoiminnan pyöreä pöytä
 - Satamanlahti
 - Rantarakentamisen/monipaikkaisen asumisen pyöreä pöytä
 - Geopark
 - Kuituverkko
 - Mikkelin joukkoliikenne, kävely ja pyöräily?
- ... täsmentyy

Tämä on keskustelun avaus ja pohjaesitys kaupunki- ja maakuntakehityksen yhteisille painopistealueille ja kärkihankkeille. Kysymyksessä on yhteistyöprosessi. Aikaa on alkusyksyyn.

Valtakunnallinen, Itä-Suomen ja maakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnittelu

- Luonnos maakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta kehittämistoimenpiteistä sekä luonnos tavoitteellisesta tietoliikenneverkosta ovat tulossa kuntiin kommenteille.
- Nämä kehittämistoimenpiteet ovat tärkeä lisä kunta- ja maakuntakehityksen yhteen sovittamiseen ja yhteisiin kehittämiskokonaisuuksiin
- Ne luovat osaltaan uutta tietopohjaa ja perusteita keskustelulle vetovoimaisen ja kestävä toimintaympäristön ja monipaikkaisuuden kehittämiseksi kunta- ja maakuntatasolla

Kartassa Mikkelin tavoitteellinen tietoliikenneverkko, luonnos

